

Előfizetési árak:	
Egész évre	5 irt. — kr.
Fél évre	2 „ 50
Negyed évre	1 „ 30 „
Néptanulóknak egész évre 4 „	„
Egyes száma ára	10 „
Hirdetési díjak:	
Háromhasthos jutt. sor	8 kr.
Nyitlérben soronkint	15 „
Bélyeg minden beigatásért	30 „

B A J A

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztői Iroda,
hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:
fő-utca 337. sz.
Levelek csak bérmentesen fogadottnak el. Kéziratok nem adtnak vissza.
Kiadóhivatal:
Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba — N a n a y L a j o s könyvnyomdájába — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház).

Egy jubilaum.

Ritka ünnepély.

Aránylag igen kevés halandónak jut osztályrészül, hogy egy dicsően átfutott pályá végén, a melyen a sok rég és kavics miatt csak nagy nehezen lehetett előre haladni, meglássa nyílni maga előtt az elismerés édenének kapuit.

Ritka és annál inkább lélekemelő ünnepély. Ilyennek voltunk ma tanúi, midőn a bajai kir. főgymnasiumnak érdemeiben dúis igazgatója: *Bándl János* 25 éves tanári jubilaumát ünneplé.

Reggeli 9 órákor megtelt a gymnasium nagy terme a legválogatottabb közönséggel, a háttérben a nagyszámu ifjúság foglalt helyet. Most megjelent a jubilaris és harsogó éljenzessel fogadtattott. Az ifjúsági dalárda „Szent az érzet” című dalt el-énekelvén, az alkalmilag díszített emelvénre *Latinovits Gábor* prépost-plebános ur lépett és szépségeiben bővelkedő, hatásos szónoklatban emelte ki az ünnepeket érdemeit a bajai kir. főgymnasium körül. Utána *Berényi Dániel* gymnasiumi tanár és hi. szónok rhetorikusan fűzött jeles beszédben üdvözölte tanártársai nevében is a szeretett igazgatót, kartársat és barátot; majd *Kardos Kálmán* VIII. oszt. tanuló lépett elő és a tanuló ifjúság mély kegyelete jelül gyönyörű ezüst-babérszortút nyújtott át a jubilarisnak.

Éljenriadás közt lépett most *Bándl János* úr a katedrálra és meghatottan köszönte meg a kitüntetés. Beszédéből kiemeljük a következőket:

„Mig a szónok nyilvánosan meghallgattatva dicsőítették; az író műveivel nagy körben szerez nevet és megtiszteltetést, sőt a művész még az utószázadoktól is kegyeltet: addig a tanár csak teljesített kötelessége érdekében és a jobbák elismerésében találja jutalmát. A régieknek tapasztalás által igazoltnak látszó mondata, hogy a sors haragja és a tanár iker-születék, időközönként és ma is meghazudtolja magát azon nemes tények által, melyek a nagylelkűk szeretetéből forrasznak. E kitüntetés nem lehet érdemeim jutalma, mert érdemnek csak azt ismerjük el, ami jutalmam nem kap, nem keres. De én bőven meg vagyok jutalmazva azon rokonszerves érzelmek által, melyeket nekem itt kifejezni sziveskedtek.”

A »Baja« tárcája.

BÁNDL JÁNOS

főgymnasiumi igazgató-tanár urhoz

25 éves jubilaumára.

Huszonöt év óta szolgálts egy szent ügyet, Tenmagadat ennek egészen átadva.

A hős egyszerű hal, mig te életedet Naponkint fogyasztod szüntelen fáradsá. Ezt a hosszú pályát elejétől végig Gyöngyökkel hinték be hulló verítékd.

E hosszú munkáért legyen most jutalmad Egy napi örömben és elismerésben! Aztán újra kezd el régi fáradsalmaid S folytassad mint eddig veretekezésben. Tanítványid hosszú sora országzerzte Üdvözöl s áldást kér érdeműs életedre.

Én is, a ki egykor gondjaid neveltem, (Ah oly reménytelen volt bús ifjúságom!) Ki örömrózsákkal nem kedveskedhettem Tövisekkel bőven behintett pályádon: Most férfi koromban gyenge rózsák helyett, Hálám füzérével köritem fejedet!

Oh szeresd, szeresd a gyarló ifjúságot, Jó szived legyen, ha megbotlik, támasza!

Azután a tanuló ifjúsághoz fordulva ezeket mondta:

Földi jólétünk egyik főkéncse az erkölcsi függetlenség, mely a hitelnek és munkának, az erőnyek és szorgalomnak ereje által szerezhető meg. Ezen erkölcsi függetlenség a nemzetek és egyének nagyságának forrása. Önöknek erkölcsire és szorgalmára számít a hazá, önöknek értelmi erőteljeségében és érzelmi egységében fekszik a hazá jövője; önöknek egy szívök és egy hazájuk van, aki hazát akar cserélni, annak szivet is kell cserélni; legyen szívök minden dobbanása a hitben és erkölcsben, a tudományban és szorgalomban a hazának szentelvé; munka tesz szabaddá, munka szerzi meg az erkölcsi függetlenséget. — En már nem, de önök még látni fogják a diadalvitel, mely alatt a magyar nemzet Europa culturánepi ólén haladvá a keletről jött műveltséget ismét kelet felé fogja visszatérjeszteni, midőn önök hivatva lesznek megóvni és elővárszolni illását a hitelenséget felváltó vallásosságának; illását az irtó háborút felváltó békes munkának; illását az olesó hazafiságot felváltó szeploetlen jellemnek; illását a humanizmusnak, amelyben hazánk összes nepéi egy kart képezve, egy éneket fognak énekelni, melyhez én zárimatkal csatlolom:

Imádot hazám, im oltárodra hozom
Élmet! Fogadd el, mert szívből áldozom!

A kitüntöben sikerült beszéd végeztével háromszoros „éljen” hangzott vissza a teremben, és midőn a dalkör a „Hymnust” énekelte, a jelenvoitak kivétel nélkül oda siettek az ünnepeket férfiuhoz, hogy üdvözölhessék és jobbját megszoríthassák.

Ezután az izr. hitközség küldöttség (Beck Soma mint elnök, Spitzer Simon és Schön Antal urak) talpraesett üdvözlét közben nyújtá át a jubilarisnak a következő feliratot:

„Minden művelt államban, s így hazánkban is a tanügy azon alap, melyen a társadalom épületét kell felemelnünk, ha akarjuk, hogy ezen épület szilárd és bármily viszonyok és befolyások ellen ment legyen. És ha azok, kik ezen alap letevéséhez egy porszemnyivel is járulnak, kiváló méltatást érdemelnek: mennyivel jogosultabbak elismerésünkre azok, kik mesteri kézzel segítettek az egész épület létrehozásán és befejezésén?”

On, tekintetes igazgató úr, egy évszázad neved részén, tehát az évek hosszú során át, egész erejét a tanügynek szentelte, és ezen téren oly kitünő érdemeket szerzett magának, melyeket mi e korlátolt helyen felsorolni képelenek vagyunk magukat. Szép és dicső pályánjad egész nemzedékeké java volt önk kezében letve, és ön példázati buzgalommal, erayedetlen iparkodással és nemes hivatásának egész odaadásával

A kétes jövendőt előre nem látod,
Nem tudni: kiben lesz szivednek vigasza?
A fényben kelt napnak volt már bús alkonya,
Mig borus reg után derült dél ragyoga.

Boldog tanár, aki látva e küzdelmet,
Mondhatja: „En adtam a vértet kedledre.
Az erény iránt én öntöttöm szerelmet
Minden jóra, szépre fogékony szivedbe!
Ha fény környezi főd s ragyogsz dicsőségben,
E dicsőségdből nekem is van részem!”

Mig a bukottakra szánakozva nézhet
S mondhatja: „Oh azért hullatok örvénybe,
Szavamat, példámért mert nem követték!
Bukásotok szánom, de más felel érte.
Élőtettek én az erény útján jártam,
Célhoz jut az, aki nyomon jön utánam!”

És ily tanár vagy te, érdemteljes férfi!
Buzsónként tekinthetsz át huszonöt éveden.
Még eddig engedj el a jó Isten élni!
S még ennyi áldásá ragyogjon éltedem!
S ne csak itt a földön ismerjék érdemed,
Oda fonn is dicsőfény körítse lelkedet!

Kalocsa, 1877. okt. 31.

Szullik József.

vezette e nemzedékeket az életpályá biztos kikötője felé.

On azon intézetet, melyet a magas kormány bölcs belátással önk vezénylőre bízott, a teljes felvirágzás ösvényére terelte; mintaképe a tanároknak, ifjúságnak nemcsak lelkes tanítója, de egyszersmind szerettet tanácsadója is volt.

Ha 25 éves működésed idejére visszatéknit, keblét bizonyára a megtett kötelesség szivet emelő érzete fogja el bennünk pedig azon jogosult büszkeség, hogy városunk oly férfiut valhat magának, ki a legszentebb ügy körül felejtethetetlen érdemeket szerzett magának.

Ma, midőn negyedszázados jubileumát ünnepeled, midőn tanártársai, barátai és tanulóai az elismerés koszoruját teszik homlokára, mi sem mulaszthatjuk el, ez ünnepeled alkalmával öszinte szerencsívánat-inkkal tekintetes igazgató úr elé járulni, azon öhajunkunk adván kifejezést, Miként a mindenható önt mindnyájunk örömeire az emberi kor legvégéig határáig tartsa meg!

Este 8 órákor diszvacsorára volt 150 terítékekkel a „Bárány” vendéglő nagytermében. Ott volt a város színe-java és a vidékről is számosan érkeztek az ünnepelele. *Tóth Kálmán* orsz. képviselőnk is megszerencsített látogatásával.

A szinpadon zártott a zenekar, a teremben pedig a legkedélyesebb hangulatban folyt a disz-lakoma. 9 óra tájban vették kezdetüket a pohár-köszöntések. Ritkán hallottunk szebb és szellem-dűsább felköszöntéseket, mint ez este. Első volt a *jubilaris*, ki a királyra emelt poharát. Utána *Dr. Lemberger Henrik* a következő classicus to-aszot mondotta, melyet mély csend és figyelem-mel hallgattak:

Si licet Ausoniae patriis subnectere verbis
Verba, mihi fas est hocce die, hocce loco.
Ex quo doctioribus Latii vos Pannonias oras
Liquit, ut indigenis cedat avita sonis;
Reptilis, ut duro torpens sub tegmine stetae
Ochlea, quae tanti roboris orba pavet,
Perrepat signi iuvenum sacraia gressu,
Vix ductans vitae stamina parca sua. —
Jam, quid me moveat geminatos promere versus,
Dicam: vix vos verba annuities meis.
Illuxit festiva dies, bene congrua votis,
Quois decet aeternis sollicitare Deos;
Quois decet et puerum, iuvenumque virumque
cateravam,
Quam Musae studiis excoluere suis,
Quina ministeri iam solvit lustra molesti,

ARANYPOR.

Ahol jelesben derül fel az erdem, ott sürűbb a veszedelem s mennél nagyobb fényvel töndöklik az erkölcs, annál kevésbé bátorosság. — Metastasio.

Érthetetlen minden szerelmes annak, a ki hűdegen, a sze-relem igéző vidéken kívül, csak természetesen lát és hall. — *Kármán*.

Az emberek jellemét az idő teheti próbára, épen úgy mint az olvasztó próbára teszi a fémek minőségét, a mennyiben elkülöníti a tisztatlanságot, széjjesztorja a felületet csillogást, és a valódi aranyat tisztán és fénylően hagyja hátra.

A nőket nyíltsággal nem lehet megnyerni; ök — ha gyö-zelmük biztos — közonyosokké lesznek. Feszültségekkel öket tartani: ekként foglik ki náluk az érzelem — *R a h e l*.

Az élet hosszú azoknak, kik nem tudják felhasználni a percekét, — rövid azoknak, kik eltekozojlik az óráikat.

Koszori a végtelen szerelm s a bizalom azurszalag rajta, mely szorosan összetartja virágait: s ha elvágja irigyen a gyamu ferge, egyenkint hullnak el a füzér lombjai. — *T ó t h F e r e n c z*.

Ha a pénz értékét tudni akarod: menj és kérj kölcsön.

Cui vaga Gymnasii lora tenere datum:
 Ast raro placidis scopulis stat mare ventis,
 Et raro immotis sternitur aequor aquis;
 Utque procellas valido versare tridente,
 Et modo languentes extimulare iuvat:
 Sic quoque compressis animos, fregisse protervos
 Congruit, ut fluctus continuos ferat. —
 Nec facile pede carpit iter, nec strata viarum
 Metatur, invenum qui regit usque chorum:
 Hunc, ubi mox rapidis properans male passibus
 Euris,
 Ocyor et faculis, corripuisse parat:
 Hunc — atimulis facilem, — lentis compescente frenis,
 Viribus haud cunctis convenit iste labor! —
 Ergo, ubi quinque gravis complexi iustra negotii,
 Signifer octonis irrepreschne scholis,
 Carmine Tu nostro semper celebrabere, — donec
 A meliore Tuus vate canetur honos! —

Bándl rögtönzött és szintén latin nyelvű toaasztán köszöntö meg a tudós orvos felkötözését. Ezután Dr. Margalits Ede főgymn. tanár szóolt:

„Nagy férfiakat a gondviselés áldáskép ad az egyes nemzeteknek, hogy lángelméjük fényvel utat mutassanak nekik, melyen haladva a jólét, nagyság és boldogság magaslataira emelkedhessenek; a magyarok istene e tekintetben különösen kitüntetett Árpád nemzet, mert ha végig tekintünk történelmünk lapjain, nagy számmal látunk ily szellem óriásokat kimagaslani, kik nagyságuk varázsvesszejével új Mózéseként csodálatosan vezényelték nemzetüket a századok kietlen és rögs sivatagjain keresztül.

Midőn a legujabb korban Europa művelt nemzetei óriási léptekkel haladtak elő a civilizatio pályáján és nemzetünk, mások hibái folytán, e téren hátramaradt; köztünk egész sorát látjuk a jeles férfiak feltámadni, kik magasan lobogtatva a haladás zászlaját, nemzetünk műveltségét óriási léptekkel vitték előre; ily gondviseléseszerű szellem volt a tanítók terén világ hirre emelkedett halhatatlan Eötvösünk, ki átvette, sőt tolmácsolva korunknak szellemét, a XIX. század uralkodó eszméiben" utat mutatott nemzetének s a modern társadalom mozgató összes eszméket felkarolva ragyogó tollal írta körül a követendő irányt. — A nemzet e nagy szellemet a vallás és közoktatásügyi minisztertség magas polcára helyezte, hol a célszerű népoktatás, a középtanodái reformját és az egyetemi tanszabadság létesítését tűzte ki munkás éte feladatúl: de az ádáz halál korán ragadta őt el a nemzetől, azonban a már megtört szív sem feledkezett meg eszméitől, melyekkel nemzete ügyét előbbre vinni reményelté, mert „Végredeletében" így szólt:

Ha majdan átfutottam
 Görögös utamat
 S hova áradtan érek
 A sir nyugalmat ad:
 Márványszobor helyőbe
 Ha fenmarad nevem,
 Eszmém győzelme
 Legyen emlékéimé!

A jelen alkalommal e nagy férfiú utódjára emel poharunk, ki halhatatlan Eötvösünk végredeletét teljesítve „Eszméimé" a tanítók terén győzelmet szerzett és ez Tréfort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltósága, ki a célszerű népoktatás, a középtanodái reformja és az egyetem emelése által, dicő elődjének nemzetemmel eszméit megtestesítette s így annak ércmé, márványán maradtandó, diszebb emléket állított, ön magának pedig a nemzet elismerése méltó jogcímét szerzett, s nevét Kio, a történelem komoly szavú muszája, nemzeti életünk évkönyveibe ragyogó betűkkel fogja feljegyezni.

Ugy hiszem minden magyar szív érmeleit midőn kivánom, hogy a magyarok istene Tréfort Ágoston úr ő nagyméltóságát, br. Eötvös József méltó utódját és eszméinek megtestesítőjét még igen soká éltesse!

Berényi Dániel Mészáros Nándor tanodai főigazgatóra, Szutrély Lipót ügyvéd a bajai gym. derék tandári karára, Korény-Scheek Vince főgymnasiai tanár az élő magyar népköltők legelsőjére: Tóth Kálmán szerzett képviselőnkre üritő poharát.

Szünni nem akaró éljenzést követé a kitünő képzettségű és közkedveltségű ifjú tanár szelleműs toaasztát.

Most Tóth Kálmán beszélt Ifjúkori reminiscenciait adott elő a neki sajátságos pattogó humorral, ugy hogy előadását a percekig tartó derűség miatt gyakran kellett félbeszakasztania. Felhasználta azután a kedvező alkalmat és választóinak intelligétiájára előt kifejté nézeteit a magyar önnálló bankról. Beszéde lelkesítő hatást keltett. Zárszávában felhívta a gyülekezetet a török sebesültek segélyezésére és alig 10 perc. alatt körülbelül 110 forint gyűlt össze e humanus célra.

Közben a szélrózsa minden irányból érkeztek az üdvözölő táviratok, melyeket Szutrély István tanár olvasott fel. Első helyen megemlítjük a kitünő főpap: Haynald Lajos kalocsei érsek & excellentiát, ki ezt sürgönyözé Budapestről:

„A derék keresztény tanferdtű 25 éves tanársága jubileumán üdvözl, hosszú életet, áldásos működést kíván a kalocsei érsek."

Sürgönyöztek Berlinből: Dr. Naschér Simon jeles hazánkia, a jubiléris egykori tanítványja;

Budapestről: Berecz Antal, Holub, Kőpésdy, Kúrcz, Türy Imre, Kanyó Lajos, Corzan-Avendano, Szarvas Gábor, Rónay István orsz. képvis., Ivánovics Iván, Dóry László; Apatinból: Bodnár Imre közjegyző; Kalocsáról; Schweitzer, a theologia tanára; Ujvidékről: Paulik, Kopper, Bodrog; Kassáról; Ferenczy József; Fehértemplomról: Töröky Gábor; Bécstől: Stein Vilmos; Zomborból: Radics György gym. igazgató, Dikus, Garay, Kovácsics, Merl, Szohl, Schauer. — Ezen sürgönyökön kívül, melyek egyike (Bodrogzi-Ujvidékről) derült hangulatot keltett s így hangzik: „Paedagogia tenasszonyonnyal ünnepezt eljött-lakodalmához legészintébb kívánságainkat. Eljött boldog házasságban az aranyig, legjobb érdekében és erőben!" — számos üdvözöl levél érkezett, a többek között Borsodi és Katymári Latinovits Illés nagybirtokostól, Gauzer János kéméndi esprestől sat.

És ismét megindultak a felköszöntések, melyek közül kiemeljük Dr. Loewy Mór-ét, ki lelkes szavakban egykori tanára: Csamary József; Samu József képezéi igazgatót, ki a jubilérisra; Dr. Margalits Péleét, ki igen ékesen a lángelű főpásztor: Haynald Lajos kalocsei érsekre; Szalay Lajos ügyvédét, ki a jubiléris családjára: Olay Mátys kir. albirót, ki a bajai gym. tandári karára és Berényi Dánielét, ki a jelenlévőkre üritő poharát.

Az ünnepély véget ért. De az akik látták, sohasem fogják elfeledni. A jubileum ünnepélye világos tanulevél annak, hogy az érdem méltánylásra talál.

Az éreztobor nem dacolhat az idővel; de az igazi szerelmet emlékszobra örökké él a szivekben. Ily emlékoszlopot emelünk ni az ünnepezt igazgató tanárnak!

Az utakról szóló törvényjavaslat.

Az „Ujvidéki" ezen cím alatt igen figyelemreméltó cikket közöl és azt Bács megye országgyűlési képviselőihez intézi.

Miután a cikk tartalma megynékre néz kiválóan fontos, sietünk azt olvasóinkkal megismertetni:

A közlekedésügyi miniszter előterjesztette a törvényhozó testületnek az utakról, vagyis a közmunka szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, mely szerint az utépítés ügye országszerte egyenlő elvek alapján lesz törvény által szabályozandó. Hogy e javaslat minél előbb törvényerőre emelkedend, bizonyítja a belügyminiszter néhány napos törvényjavaslata is, mely a megyei mérnöki állomásokat a f. év végével megszüntetni s az ide vágó ügyeket az állami építészeti hivatalokra ruházni készül.

Azt hisszük, nem szükséges fejtegetnünk, hogy a fentebbi s különbözően az utakról szóló törvényjavaslat mily fontos reánk nézve egy közgazdasági szempontból, mint a nemzeti vagyont illetőleg; legkevésbé szükséges ezt nézetünk szerint, bácskai embernek fejtegetni, kiha pár hét múlva kiindul lakhelyéről, nyakig uszhat a sárban. Nagyon itt van hát az ideje, hogy az utépítés ügyéhez, melynek fejlesztésére közel 40 éven át majdnem semmit sem tettünk, komolyan hozzálásunk.

A törvényjavaslat azon alapeszméjét, mely szerint az utépítés ügye országszerte egyenlő elvek alapján rendezendő, egészen helyeselnék; az eddigi rendszertelenség, szétágazó kapkodás, pénzkidobás és temérdek vonó- és keziérő céltalan olprédálása meg fog szünni, legalább reméljük, hogy meg fog szünni: mert mindenféle utak meg lesz a maga gazdájá s mindegyik jól karban tartására, fejlesztésére meg lesz a biztos közeg az állami építészeti hivatalban, mely e tekintetben kötelességszerűleg felelős s a közgazdasági bizottság utján első sorban számadásra vonható. Az említett törvényjavaslat szerint t. i. az utak három osztályba soroltatnak. Lesznek ugyanis állami, törvényhatósági, tehát megyei és városi, s végül községi utak. Az elsőkről az állam; a második csoportban levőkről a törvényhatóságok s a községi utakról, illetőleg azok fenntartásáról a községek tartoznak gondoskod-

ni. Látni lehet ebből, hogy a törvényjavaslat közlekedési rendszerünket egész egyetemenben felüli s annak kifejllesztésére az állam, törvényhatóságok és községek specialis érdekeit egyaránt szem előtt tartja s mind háromra nézve a természetes tényezők munkaerejét veszi igénybe egy az államnak, mint a törvényhatóságnak s ebben a községnek is felelős felügyelet mellett, melyet az állami építészeti hivatal gyakorol. Tehát nem áll azok aggodalma, mely szerint a sokféle gazdák között majd megint csak ott maradunk, a hol most vagyunk. Gondoskodni fog mindenki a maga utjáról s a mennyiben ezt nem tenné: ott lesz az állami mérnök, ki a netáni mulasztást törvényadta jogánál fogva helyrehozhatja. Mi tehát az állami felügyeletet teljesen helyeselnék, sőt szükségesnek tartjuk az eddigi tapasztalatok után s ekkép közlekedésügyünkben oly lépést látnunk, mely jelentékeny haladást jelez s nagyban elő fogja mozdítani anyagi haladásunkat.

Az állami utakat ezáltal mellőzve, a törvényhatósági és községi utakra nézve ezen túl is a kézi és vonerő felhasználása s ezek egyrészenek közpénzben leendő megváltása fogják a fenntartás eszközeit szolgáltatni.

(Vége következik.)

Baja, 1877. november 2.

A közöltatosság hiánya vidékünkön ismét oly megerendítő alakot kezd öltetni, hogy méltó tárgyat nyújt egy komoly elmékedés anyagára.

Az Angyal Bandik, Zöld Marcik, Sobrik, Patkók és Róza Sándorok ismét rettegésben tartják Baját és vidékét, s jaj annak, kire ezen sasesküly lecsapnak. Jog és ársadalmi rend már már megszűnik, s ma holnap oda jutunk, hogy nincs más véleményünk, nincs véltve vagyunkon.

Egymást éri a sok postarablás gyilkosságokkal párosítva vidékünkön, s mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy még csak gondolkodóba sem ejtette ezen szomorú állapot az illeto köröket.

Ab abszolutisták korszakban legalább egész vadászatot tartottak az ilyen rablók ellen, kik kiváltak a társadalomból: most nincs a ki zaklassa őket, s még csak azt sem dalolhatják el:

Iha a szolgbíró szelaklat,
 Lopok neki nagy szép lovat,
 Behalom az udvarára,
 Még meg is hi vacsorára.

Szabodon üzik gonosz és rettentő mesterségüket, s két három elvetemült még keztyűt bő a társadalmi rendnek, a jognak, a törvényeknek, s a hatalom némán s tétlenül, mondhatni összefonot karokkal nézi ez üzemeket.

Válóban ázsiai állapotban élünk, mintha a rendőrségi elnevezés még szótárláng sem ismertetnék.

Ifjók kiáltunk orvoslásért, haszlatlan verjük félre a harangokat: nincs segítség!

A municipiumok mentegetik magukat, hogy önjerejükben nem képesek elegendő számu és erejű rendőrségi szervezést és föntartani: a kormány pedig nem segítyei; — ellenben a Kormány visszakarítja a vádat, s ekként a két szék között csakugyan a pad alá esünk.

Ezt tovább tűrni nem lehet. Valami expedienst mégis csak kell alkalmazni azon polgárok személy és vagyonbiztonsága megmentésére, kik véreikkel izzadják ki azon adót, mely már már a tőkét fenyegeti.

Legyen ez a kikerítő módzat királyi teljathalmu bizottság ügy statárium; mindegy: a fő jog most az, hogy a z o n n a törvények erősen idejölök.

Ugyan vagyunk barátai a rendes törvényhozási eljárás mellőzésének; hanem jelenleg a „salus republicae suprema lex esto."

Levelezés.

Nemes-Militics, 1877. oktoberhó

A kies telecskai dombokról sietek bemutatni egy családöt, mely eddig teremt fenekek rejő drága gyöngy gyánad el vala rejte az emberi szem elől, de melyet a háladatosság szép erőnye ügyes búvárként kegyelettel felvett; és a 80 éves hosszú életnek érdemeit egy „neteleitis" koszoruba fűzve, a szerénykedés piruló fátyalát leleplezte.

Id. Nagy Lajos nemes-militicsi földbírtokos úr és neje Kocsis Anna urnó képezik jelenleg Bácskában a közbeszéd tárgyat, kik oct. hó 5-én tarták aranyemléknapjukat.

Gyenge tollammal nem merek vállalkozni azon jótétemények esctelésére, melyeket az emberiség e folyton boldog házaspárnak felszázados együttlétből merített. Ugy látszik a házasság e tiszletre méltó párnál szentségi remekké lett, kik nem csak egymást boldogítják, hanem az emberiség boldogításában is vetekedek egymással. — Bácske lehet nemes községünk, hogy ily családdal dicselkedhetik, melynek példájából megtanulhatta

mint kell a házasfeleknek egymást megbecsülnök; megtanulták, hogy nem az a jó houpolgár, ki mellett düllesztve — szóval gyök, hanem ki élethivatását tényleg végzeze — hazája iránti kötelemét mindig első siet leróni; sokan megtanulták e házaspártól, hogy az az igazi felebarát, ki nem számításból, hanem ott segíti embertársát, hol saját érdeke legkevésbé számítat előnyre.

Az ünnepély következőleg folyt le:
F. hó 7-én délután 4 órakor kilenczser dördültek el a mozarak, jelezvén, hogy másnap nálunk nagy ünnep leend. A hatalmas jelre a nép apraja-nagyja megjelent az ünnepelték háza előtt, a honnan örömjongás közt elővezettetett a folszalagozott 5 mázsás szarvas áldozat, mely most a másnapi ünnepélyre elkészítettet.

8-án délelőtti 9 órakor újra borzongott a büszke Telesca az ágyuk morajától, mely jeladás egyuttal a nép meghívója volt az ünnepélyre. — Százak éljenése közt templomba érkezett a násznép, mely a község összes lakosságából és a meszize vidékről idefáradt vendégekből állott.

Valóban megható volt az emberre, midőn a részrehajlatlan idő által kifrásszott szemekből olvasta a lelki nyugodtságot. Ez ember kőből édesen érinté valami szentebb érzet, midőn az aggkor redőiből kisugárzani látta a boldogságunk ama folyton viruló reményeit, a melyeket csak az egyesek lelkek szoktak élvezni.

Szt. mise után főt. Széchényi Jenő címzetes kanonok s helybéli plébános úr remek beszédet tartott az alkalomból. Elmondá a többek közt, hogy az ünnepelt házaspár iránt az egész község a legnagyobb hálával tartozik, mert a község szülői, ha késégbeesésükben sehol segítség nem találtak, itt arra mindig bizton számíthattak; az árvák, ha az egész világtól elhagyatva voltak, a jó „Lajos bácsi“-nál oltalmora találtak, úgy, hogy háza valóságos árvaemenháznak ismertetik. — Gyermekkel nem áldattak meg, de ez nem hozta őket zavarba, mert a község árváit mint saját gyermekeiket fogadták és örültek, ha műszorgalommal gyűjtött nagy gazdaságukból az árvák nevelésére költhettek. — És hogy ezek mind tények, bizonyították ama hála érzéssel könyöz szemek, melyek minden oldalról oly melegszeretettel tekingettek a község árváinak eme szülőire.

A szt. frigy megújítása után — örömdal és éljenek közt haza ment a megszámlálhatlan sokaságú násznép. A háznál a meghívott vidéki és helybéli előkelő férfi- és nővendégre 200 teríték várt. Az udvaron végig csinosan kilájtott sátornak áldásdús asztalai fenhangon hirdették a házi úr magyar vendégszeretetét.

Az utczán a nép számára 5 nagy bográcsban főtt a paprikás és a bű elfelajtésére 5 darab 6 akos horodbor hengerítették ki. — A hullámzó tömeg közt csak úgy pergett a vidámság. Szélt a sok banda: képviselve volt itt minden zenemű — a hegedű varázshangjától az altató dudu egykedvi melódijáig.

De a sátor válogatot publikuma sem hátrált a jó kedvben. Egyik ékes toaszt a másikat követte. Ezek közt kiemelendő a Széchényi József zombori kir. törvénytész elnök úr által mondott, melyben az ünnepelték érdemeit a háza és az emberiség szempontjából élénken színezte. — Kétszer is felzólalt Kozma László ügyvéd úr, ki a szónoki művészet mesterének mutatta be magát. Kivált midőn a házi ur beleegyezésével — a török fezt fejére téve, kezdte magyarázni, mi érdek köt bennünket a török testvérekhez. A jelenet meglepő volt. A török sipka látása, a művészi előadás úgy megragadta a kelleket, hogy egy negyed óra alatt a török sebusult testvérek segélyezésére 112 frt lőn öszszeszedve.

A gyermekek emlékre az ünnepelték pénzt szórtak, mely mulatságos tesztmozdulatokra adott alkalmat.

Este felolvastott 11 sürgöny: Gromon Dező főispán, Lovász aispán és több nevezettségűek, kik hivatalos teendőiktől akadályoztatván, ez ünnepélyről sajnálatos elmaradásuk okát tudatták.

Nem szabad megfelledeknünk a 3 jelentőségű transparentről sem, melyekkel az ünnepelték az egyik násznagy, Széchényi József elnök úr lepte meg, melyek este kivilágítottak, és a másik násznagy által, a jeles szónoki tehetségéről ismeretes Pál Antal kiérdemült aispán úr által értelmezettek.

Mig ez idekinn az ablakok alatt tartott, az alatt a fényes sátor alatt az ifjúság táncban buzgólkodott és talán most is buzgólkodik, ha a másnap reggeli eső nem figyelmezteti, hogy végre is „minden mulandó, mi az ég alatt“, de ez

ünnepély emléke maradjon meg évek hosszú során át, és a jövő nemzedék imádkozzék, hogy a Teremtő által minden időben, minden község árváinak ilyen szülőkét, milyennel jelenleg N.-Militia árvái dicsélhetnek.

Az ég áldása száljon e megújított szent frigyre, hogy még sokáig jótetteket gyümölcsözzön az emberiségnek!

B - ch J - s.

Különfelek.

Lapunk t. e. előfizetői tisztelettel felkértnék előfizetésük mellettmegújítására, nehogy a szétküldésben fenakadás történjék.

A szerkesztőség.

— *Halottak estjén* ajtós község töltötte be a sarketteket és a hulló eső dacára a kegyeletesen díszített sírok nyében usztak a sok gyertyaláng, lámpák és mécesek világában. A vallások keletét fűzi az életet halott kedveseikhez s ha a hant mellett álva, önkénytelen is azon gondolatra jutnak, hogy „rövid az élet, örök a sir“, bánkodó keblük megnyugvást talál a természet örök és rendithetlen törvényében: „Minden mulandó.“

— *A kunbajai templomszentelési ünnepély* igen díszes község részvételével folyt le mult vasárnapon. Dr. Haynald Lajos kalocsai érsek és id. br. Rudics József ő nagyméltóságai iránti tisztelet, vallásos buzgósági és ebből kifolyó kötelességérzet számos világi és egyházi notabilitást indított az ünnepélyeni megjelénésre. A báró ur szép műveltségi fián és vejen gr. Szapáry-n kívül megvén főispánja, a Vojnic, Kovacsics és Latinovics neves családok több tagja, a szabadkajai és bajai prépost urak, a zombori apát ur és más egyházi dignitariusk három egyházmegyéi kerületnek csaknem összes papságával hathatósan emelék a szertartások magasztosságát a ténylek Főpásztor mellett. A szentelési szertartások végeztével érsek ő nmlga ékes szavakban fejezte ki b. Rudics ő excellenciájának mint megvénak, az egyház és a nép háláját azon nemekből áldozatkészségért, melylyel a négy év óta épült templomot végkép befejezni, tökéletesen felszerelni és mintaszéren feldisznitni méltóztatott. Keneteljes szavakban értelmezé azután temérdek néposaság előtt a szertartások jelentőségét, kiemelve különösen, miként kell lelkinkeit a jó eslekedetek és erények kinevelésével felkészítenünk, a miképpen ezen új templomot díszesen felkiesítve látjuk. Kedves élvezetet nyújtottak — mintegy ötven teríték díszbeál alkalmával — a fenderített jeles férfiak szelleműs felköszöntésel is. A délig tartó funkciók a különben is gyengélködő főpásztornak cesti erejét csaknem kimerítették, de meg nem törték. A délutáni isteni szolgálat után az ottani iskolákat is meglátogató, hogy a serdülő nemzedék is részeshüljön a jó atya áldásában. A díszes vendégcsereg és az összes nép üdvkivánata kísérő ő nagyméltgát, midőn este felé a báró ur fogatján Szabunkára s onnan a fővárosba távozott. P.

— *Morész postarablási merénylő* történt ismét f. hó 1-én csütörtökönkéntre menő éjjel körülbelül 11 óra tájban Bikity és Almás között majdnem ugyanazon helyen, hol néhány héttel ezelőt, midőn két emberélet is esett áldozatul. Most ismét mind a kocsis mind a kísérő honvéd megöltettek és életveszélyben vannak megsebesítve. A lovak azonban a lövekre megszálladtak és Almársa rohanván, a rablást meghestitették. Úgy látszik, hogy egy és ugyanazon banda rendszeresen működik itt vidékünkön, felelembre ejtve meglátás- és vagyon biztonságát. A tettesekről semmi nyom.

— *Sainház.* Szerdán (nov. 7.) a török sebusulték javára a „Három kalap“ című igen mulatózó vígjáték kerül színpadra. A derék és ügybuzgó igazgatót a mékvedelő társulat elnöksége hathatósan támogatja a nemes cél sikerestérésére; a község pedig — reméljük — nem fog hátra maradni. — Szombaton (nov. 10-án) pedig Csókáné J. u. l. a asszony, kedvence drámai szendék jutalmajátéka lesz, mely alkalmat „Tündér Ilona“, Szajligeti szimfónia fog előadani. Kívánunk neki zsuftot házat.

— *Hymen.* Bezdán város köztiszteletben lévő aljegyzője, Tirovácz Ferencz úr m. hó 28-án eljegyezte S. k. a. Antonia kisasszonyt, Skála Béla bájos és szeretete méltó leányát Monostorszegről. Sok szerencsét és frigyezt.

— *A köveseti várn* és helypénzszedési jog bérbe adására nézve hozott közgyűlési határozat a belügyminiszterium által feloldaltatván, új árversz tartása rendelkezett el, s ezzel a dolog a helyes kerékívágásba terelgett.

— *Nyilódnos nyugtás.* 1877. okt. 24-én tartott dal-estély alkalmával a bajai dal-egylet részére felhívítotték: Latinovits Gábor prépost úr 4 frt 60 kr, Sztrélyi Lipót úr 5 frt, Rankovits J. úr 1 frt, Varga János úr 1 frt, Fung István úr 40 kr, Dr. Struhák István úr 40 kr, Lankabauer József úr 60 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr. — Fogadják nevezettük tanúsított jóakaratait a dal-egylet főszabályzatjához és forró háját. — Borza Nándor, dal-egyleti elnök

— *A Pilaszonovits-féle házat* Fischer Samu föld-birtokos 52.000 frton vette meg.

— *Béküldélet.* Dinom-dánom cím alatt a „Baja“ hasábján megjelent közlemény valamely óji bokorlő furcsaszentnek lázas képzelődéséből eredett, a ki azért látta a kolostori községeket megmozdítani, mivel maga a várd meghívott vendégeinek sorából kimaradt. — A sorok közt ezt árulja el maga a közlemény, mely nem komoly erkölcsi bírálat, mint inkább gyönyölődés akart lenni. — Igenis volt a kolostorban installatio és névnap alkalmából zene melletti mulatság, melyben a városi hatóságok és kir. járáshíroságnak élén állók és néhány világi és egyházi férfiak vettek részt, kik a derék zárdaforók szívelyes fogadása mellett kedélyesen tartották el néhány órát — de ez a mai kor színvonalán álló oly tisztes mulatság vala, mely erkölcsi megrovása alá épen nem is eshetnék. — Csak kajánság vagy a régi buta korak imádója akadhat len rajta, mely kolostor falai közt a községeknek gyönyörködését — zene helyett — és most is inkább az akkor divót önkínöz vesztékét szerette látni. — A hora iránti közlemény is a valótól messze eltér; a kis hányag megcsodolásra a jó paterek bizonyosan már ki is allatták magukat. — (Kinek-kinek a maga hita és meggyőződése szerint. — Szork.) Egy szentanu vendég.

— *A bajai da legylet felhívást* bocsátott ki, melyből kiemeljük a következőket: *Városunk kebelében létezők egyletek között kérésig kívül a dal-egylet az, melyet 19 évi fennállása óta a megsemmisülés legtebbszír fenyegetett, sokszor a működő tagok elégtelensége, vagy éppen nem léte miatt, sokszor s legtebbszír eseten azért, mert az egylet nem bírt anyagi pártoló taggal, mennyi az egylet fennállásának anyagi biztosítására szikésgeltetett volna. Igy rendes évi kiadását az egylet rendszeresen nem fedezhetvén, nem csoda, ha sokszor zállt körülményeket s keserű napokat látott. Az utóbbi időben is nagy megröbdlötés-sen ment keresztül, lebege a lét és nem lét között, mely végre ez év augusztus havában 30 egyen jagegyzven magát be működő tagnak, sikerült az egyletet újra alakítani és pedig híhetleg úgy, hogy pártfogoltatás eseten újra alakulás előfordulni nem fog. A dal-egyletet a kétes helyzetek ellenében biztosítani a pártoló tagok hívatók, s épp azért pártoló tagokból gondoskodni és e végül városunk azon előbbelk egyfneit, kik e szép célú egylet iránt meleg érdeklődést és pártolást tanúsítottak vagy tanúsítanak, pártoló tagokká felkérni — a legelső leend. — Az egylet rendes kiadásai fedezésére a pártolótagok évenyenként előre egy, tehát évenként négy forintot fizetnek, mt a dal-egylet azzal viszonoz, hogy az évenyenkénti adandó dal-estélyeken a pártolótagok családjaikkal együtt díjmentesen jelenhetnek meg.*

Szini szemle.

Az eddig lejátszott darabok egészben véve sikerültnek mondható előadásaival az ugynevezett bemutatási próba végét érte. A repertoire változottsága, nem különben azon körülmény, hogy színezeink legnagyobb részén meglátják, hogy kedvel és gondall játszanak; legtebbszír tükre annak, hogy úgy az igazgatóság, mint maga a társulat az e részben reá háruló kötelezettségnek és a néző község követelményeinek lehetőleg s méltánylást érdemlő módon eleget tenni igyekszik, s a községben van a sor, hogy az előadásokon minél nagyobb számmal leendő megjelenése által a meglegőlcés félre nem érthető bizonyosságát nyujtsa. Hogy ez így leend, — a mi mind kétfélek csak kölcsönös érdekét mozditja elő, — legyen szabad biztosan remélnünk.

Egy pár jóakaratu figyelmeztetés azonban tenni helylőnnek lártuk az igazgatósággal szemben. Ugyanis heti repertoireit chajtanak már látni, hogy a közel vidékről olykor-olykor beáradulok előre tájékozhatnak magukat az előadandó darabokra nézve, mig így azt sem tudhatják, mely napon van előadás, melyiken nem. Továbbá a színpalpon úgy látszik rendszeressé vált cikornyás ajánlatokat bizvást el lehetnő hagyni; 1-ször mert az ilyen városban — mint Baja — fölösleges; 2-szor mert a színtársulatra nézve sem igen kedvező recommendáció jelölül tünik föl. Sapientia pauca!

Szombaton — örömmel jelenthetjük, hogy teleház előtt — adattott Schiller „Haramiák“ című tragoediája. Egyike azon kevés tragoediáknak, melyeket az idő vasfoga nem foszt meg becsültől, mert hivatott költő lelkéből folyt. A benne lévő igaz drámai küzdelem s a valódi tragikai alakok mind az időnek végeig könykerek fogják indítani a község gyöngédebb érzésű tagjait.

Gárdonyi Moor Ferenc szerepében bemutatá, hogy az egyénitől jellemzés kimerithetlen bányájából minő tökélet sikerült neki kiaknázni, a nélkül hogy onnét valami megrögzött modor vagy

vajami kiállhatatlan hamis páthosz ragadt volna rá. A mi különösen az imádkozási jelenetet illeti, mely leginkább próbára teszi a szereplőt, Petőfi szavai jutnak eszünkbe, melyeket Egressy játéka róla mondott Richard szerepében: „A mint az ágyból fölgrott, elesett s néhány lépésnyire esüszött, s belekapaszkodott egy székbe, mintha az élőlény lett volna, mely őt oltalmazza. Itt félig fekvé monda, vagy inkább sutogta el a magán beszédet, el-elfogyó lélekzettel, mint az eltiport kigyó.”

A másik fő alak: Moor Károly, kit *Várkony* személyesített. A mi masque-ját, alakját, mozgását s általában magatartását illeti: azokról csak méltánylattal emlékezhetünk meg; azonban a kik figyelemmel kísérték a darab elején és közepén hangjátékát és hanghordozását: előre megjelölták, hogy a szenvedélyek legfelső fokozatán, midőn a harag és bosszú egyesül a fiai fájdalom tengerével, meg fog fenekelni. Eg. Moor Károlynak nem a fistulázásszerű hang skálán való kerekülés által lehet a valódi érzelmek vissza tükröztetni, hanem a hangarány fő ozatos beosztása által.

Leővey Ilka és *Morossy* szerepüknek savatborsát megadták s egészen nyírnak szerinti alakot mutattak be.

— Vasárnap „Falu rossza” adatott. Véghetlenül jól esik magyar lelkünknek, hogy egyszer egy eredeti darab is tud nálunk kaszadarabot képezni. *Tolnay* mint Gőndör Sándor s *Demény Viktoria* mint Finim Rózi szépülett megállították helyeiket, s az előbbi erős és érces hangja ismét jó hatást idézett elő; mindkettő gyakori taposokban részesült.

Morossy bakterja szintén jó alak volt s elég élvezetet nyújtott.

— Kedden ismét telt ház előtt játszottak le *Dóczy Csók*-ja, melyet mintegy két évvel ezelőtt a bajai közönség egy erősebb színtársulattól látott. — A szereplők az alkalommal is minden lehető elkövettek, hogy a kritika, melynek kerülhetetlennek kell lennie, s melyet soha nem szabad bonbanksák takarójával tekinteni, — valami lényegesebb ráfogást föl ne fedezhessen, pedig szintén megvallva, elvontuk készülvé arra, hogy némi kis vonatosságok fogunk fölfedezni az előadás folyamán, hanem biz ott kellemesen csalódtunk.

Csoka (Sever király) most is megmutatta, hogy játéka nem chablonszerű, hanem jól átgondolt tanulmány kifolyása. Kár hogy hangterjedelme korlátokat szabott elé. *Leővey Ilkát* nem fogja senki bevégzett művésznőnek tartani, azt sem lehet tőle még követelni, hogy alakításaiiban teljes művészi összhang és következetesség legyen: de azt el kell ismerni, hogy tehetősége színesítő, ki ismeretes szorgalma és értelmsége mellett sokra viheti. Azon jeleneténél, midőn a zsióknak vélt egyénnek a keresztényen vallásra térítését tüzi ki felátának feltételül az adandó csóknak, méltó taposkat aratott.

Csókáné (Maritta porleány szerepében) helyes fölfogást tanusított, s óvakodott a kellemetlen túlkapásoktól, melyekkel a vidéki színészek némelyike a közönséget utalnálunk kinnozza. A sikamlós helyeken utánzásra méltó ügyességgel csak úgy átsuhan s oly könnyedén érinti azokat, mint a repülő madár szárnyai a tó tükreét. Ellenben a metaphora virágait kellőgy nyomatékoval tudja élénk tárti teljes szépségűnkben.

Gyulay Carlót, a porfűt, igen ügyesen személyesíté, kellemes organuma a hatást nem kis mértékben mozdítván elő.

Várkony (Adólar) tetszetős alakítással oldotta meg nem könnyű szerepét.

Morossy mint Sobrinus, egy kissé darabos és nyers vonásokkal él, pedig ezen szerep különben is határos szokott lenni.

Kopecky mint Fidelio kinstartó nagyban esőkentetése a költői nyelven írt darab hatását.

Apróságok.

— *A berlini „Bazar”* egyik utóbbi számának híradési rovatában következő híradés olvasható: „Szűlők vagy gyámok figyelembe! Nem csupán az óhaj, minden körülmények közt feleséghez jutni, indit engem arra, ilyent a mai nap már szokásos vált hírlapi híradés utján keresni, hanem kizárólagosan azon remény, hogy sikerülend közelbebi viszonyba lépni oly lényvel, a

milyen eddigél csak mint eszménykép lebegett képzetem előtt és milyent ismeretségi körömben nem találhattam. Erzem jól, hogy egy valóban nemes női kebelnek bizonyára visszatetsző, oly mély erkölcsi és komoly ügyben, mint a minő a házasság, más egyebet mint a szív szózatát követni és ép azért nem alaptom reményemet arra, hogy e *hölgygel* leendő névtelen levelezés után elérjem céloimat, hanem az illető szűlők vagy gyámokhoz fordulok azon kérelemmel, miként tervem kiviteléhez szükségesítő felvilágosításokat stb. hozzáan küldeni sziveskedjenek. Hogy fogalmuk legyen azon igénnyekről, melyeket jövendő élettársam iránt támaszok, kérem a következőket tudomásul venni: 1.) A hölgynek nem szabad vagyonnal bírnia, de igen tisztességes vagy előkelő szűlőktől kell származnia; tán a tudóság vagy magasabb rangu hivatalnokok osztályából. 2.) Fialat, 22 évnel idősebb ne legyen. 3.) Szép, a szó szoros értelmében, sötét és erős (nem hamis) hajzattal, nagy szemekkel, piciny szájjal, egészséges fogakkal, viruló arczkinnel sat. 4.) Tökéletesen egészséges és szép természetű. 5.) Erkölcsi és szepitelen jellemű legyen. 6.) Szende és szeretetreméltó. 7.) Jártsa a női kézimunkákban és tapasztalt a háztartásban. 8.) Szelleműs és művelt. 9.) Zeneőr legyen és jól játszon zongorát. 10.) Kezelen hangzál birjon és tudjon szépen énekelni. Ezen tulajdonra igen sokat adok és inkább lennék némi elnézéssel a 3) és 7) alattiak iránt, mintsem ezt nélkülözöm. 11.) Legyen evang. vallású. — Ami az én viszonyaimat illeti, csak azt hozom fel, hogy állásom irigylet, sőt fényes és hogy azon helyzetben vagyok, egy asszony jogos kívánalmainak minden tekintetben

eleget tenni. — Szives ajánlatok V. 1564 alatt Mosse Rudolf híradési irodájába (Köln, Wallratsplatz 2.) intézendők.

A banketten.

T. K. beszél a magyar önálló bankról. Természetesen a kormányról is kell nyilatkoznia. Panaszodik, hogy egy év alatt nem csinált mást, mint a — bagatell-törvényt. „Ha egy krónika-író tolla alá fogja venni a kiegyezési 10 esztendő történetét, tartok attól, hogy ez így fog hangzani: Andrassy után jött Lónyay, Lónyay után jött Szlavy, Szlavy után jött Bittó, Bittó után jött a — bagatell-kormány.”

Dr. L. mond felkötött Virgilius classicus nyelvével. Nem sokan értették. Egy igen tisztességes kereskedő — ki azonban annyira ért a latin nyelvhez mint tyúk az abc-hez — odagóri társalgó szomszédjának: „Psz! Zuhören!”

Egyik asztalán élces társaság ül együtt.

Kérdi valaki: — Mi különbség Szász Károly és Tóth Kálmán között? — Mindkettő lángész. A különbség csak az, hogy Sz. K. idegen költők termékeit fordítja, míg T. K. termékeit idegen költők fordítják, — volt a válasz.

Felétlés szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Erdélyi Gyula.

Árverési hirdetés.

Mely szerint *f. évi november hó 25kén delelőtti 10 órakor Rigyicza községében KOVÁTS JOZSEF* urnak Landor nevezetű majorságában a helyszínen különféle mintegy *37 drb nemesített tenyészlovak* szabadkézből megtartandó nyilvános árverés utján elfognak adni, melyhez a vevők tisztelettel meghívattak.

Kelt Rigyiczán, 1877. okt. 21.

Heinrich Mihály, gazdatiszt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ-FORRÁS.

A leglatásosb valamennyi keserüviz között

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keserüviztől, hogy kisebb adagokban hatásos s hosszabb használata nem okoz utóhá-jokat. Bees, 1877.

Dr. Leidesdorf Kiss tanár.

Valamennyi budai keserüviz között kellemes íz és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és lüherullat megrogyott székrekedéssel, alhasi vérgúgágnál valamint vértőlalásnál, aranyérből, étvágytalanságnál. Dr. Kiss Sándor, a budai közorostb. 1877. aug. 28-án, a ház igazgatója.

Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyt és emésztést. Dr. Korányi tanár és kir. Budapest, 1877.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos s fájdalom nélküli. Würzberg, 1877. Dr. Bárány Lichtenfels Scanzoni, tanár tük. táncos.

Készletben minden ásványvíz-raktárban. Nagybani raktár Baján: HERZFELD HENRIK urnal. Nyomatványok stb. ingyen. A széküldési igazgatóságnál Budapesten.

Rendes adag: egy fél pohorhállal. 3620D

HOFF JÁNOS-féle es. k. udv. maláta-készítményei gyárának fözlzete az ausztriai tartományokban: Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8.

Magyarországon főkraktára: Budapest, kalap-utca 10.

Tudóhajok és sorvas ellen

mint leghatásosabb szer több mint 5000 orvos és véghetetlen számú meggyógyult betegnek által, Hoff János es. kir. udv. szállónak harminc év óta a legjobbnak bizonyult maláta-készítményei u. m. maláta-kivonat-egzszégsőr, maláta-csokoládé és maláta-cukorkák dicsérettel elaraztatnak és rántalnak. Orvosi vélemény. Mindemennyi malájok és sorvasd gyógyítására különös értéket bír a Hoff-féle maláta-kivonat. Ezzel gyógyítottam meg tudó-genyedésben szenvedő 32 éves leányomat. A maláta-kivonattal maláta-csokoládéval és maláta-cukorkákkal való folytonos használata a beteges tünetnyeket feloldog mérésél és teljes gyógyulást eszközöl. Dr. S. P. O. R. es. kir. kormánytanácsos Alhazsiában. — Áttart: N a u e r febr. 14. 1877. Híati orvosnak rendelere kérem egy labázódó beteg nő számára kuljón 2 font maláta-csokoládét és 1 font maláta-cukorkát.

R. H. e. r. es. kir. táviratizst. Szives figyelemre méltani kérlük a következő kitüntéseket, melyekben e gyártmány részesített. Miután az ausztriai császár és szász király 6 félégek a es. kir. Hoff János kir. táncos ura tárt a valódi maláta-gyógytápszer feltalálását s egyedül készítőjét újabb kitüntésekkel soren-altezték: a Hessen-Darmstadt nagyherceg 6 kir. fensége és Hessen-Alexis tartománygróf 6 kir. fensége szavalatunkkal tüntették ki. Az utóbbi sorenge így hangzik. „On maláta-készítménynek elismert gyogyéregjé tekintetbe véve, felruházom a Hessen-Philippstalt tartománygrófság udvarszállitójának címével. Kelt, 1877.

A Hoff-féle maláta-kivonat-egzszégsőr betegnek és egzszégseneknek szalon- és asztali ital a jobbmódú osztályok között s kiváló gyogytápszer betegnek és adalók számára az orvos és a szenvedők kezében. A világ semmiféle hason gyártmányá nem találja job izet és gyogytő erejét miatt ezhez hasonló tetszésre.

A Hoff-féle töményített maláta kivonat tökéletesen megfelel a maláta-kivonat egzszégsőr gyogyhatásának, utazóknak és olyanoknak ajánlható, kik a sört nem kedvelik.

A Hoff-féle maláta-kivonat csokoládé. Jótésgésség felülminden más csokoládét; mellbetegnek kávé helyett ajánlható s a maláta-kivonattal fölvéve, használható.

A Hoff-féle maláta-kivonat melleukorkák. Legéssé bántalmaknál, névszerint köhögés és rekedségnél kitünő gyogyzert képeznek. Ha a köhögés nagyon erős, akkor a cukorkák a maláta-kivonat szükséges alkalmazását támogatják.

A Hoff-féle gyermek-táp-malátaizst hatatos fiatal és szopós gyermekét táplálására és izmeik erősítésére, ha az utóbbiak az anyatejt nem is adköznek.

A Hoff-féle egzszégs maláta-kávé mindazok számára, kik a csokoládét nem kedvelik, a közönséges kávéval pedig felizgattnak, az egyedül valódi Hoff János-féle maláta egzszégsi kávéban kitünő, táptús és olesó italt találnak. (A valódi Hoff-féle maláta cukorkák kék papírban vannak.)

ÁRAK:

Maláta-kivonat egzszégsőr palackja 60 kr. Láda és palackkal: 6 palack 4 frt, — 11 palack 6 forint 60 kr, 28 palack 16 frt 68 palack 32 frt — 1/2 kilo maláta-csokoládé 1.2 forat kr — II. 1 frt 60 kr, III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél árkedvezményen.) Maláta-cukorkák zacskója 60 kr (fél vagy negyed zacskóval) is kapható. Gyermek-táp-malátaizst 1 forint, koncentrárt maláta-kivonat 1 palack 1 frt, 60 krért is kapható. Egy kész maláta-tírdó 80 krba kerül.

GYÁRI RAKTÁR ES FŐ-LELET:

Budapesten, kalap-utca 10. szam alatt, bemenet a kapu alatt és Michitsch István urnál Baján.